

ABONAMENTUL:
 Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.—
 Pe 3 luni . . . 7.—
 Pe o lună . . . 2.40 "
Pentru România și strălămate:
 Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
 și ADMINISTRATIONA
 Strada Zrinyi Nrul 1/a

INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrisurile nu se în-
 napoiază.

România, Bulgaria și Turcia la Marea-Neagră.

București, 24 Febr.

Considerațiile alianțelor dintre țări și popoare sunt totdeauna determinate de interese economice, cari dacă sunt bine chibzuite, hotărăsc o bună stare materială a națiunilor. Din starea de înflorire isvorește apoi puterea politică și intelectuală a unui neam, impunându-se celorlalte prin cultura, activitatea și progresul său.

Aceasta este o condițiune vitală, și pentru ca ea să se desăvârșească, trebuie ca poporul sau popoarele să dețină căile comerciale ale lumii, în parte și proporțional cu numărul inșilor cari îl compun și capacitatea lui de muncă. Țările, cari din nefericire nu sunt astfel situate încât să poseadă asemenea căi, sunt predestinate a suferi supremația economică și pe cea politică a altora.

Posedă România o situație privilegiată? Da. Avem calea Dunărei și a Mării Negre. Nu însă în mod complet. Dunărea, o mai posedă și Bulgaria; Marea Neagră se împarte ca riverani între Rusia, România, Bulgaria și Turcia. Cel mai întins litoral îl posedă Turcia și Rusia, iar Turcia mai posedă și strămtorile, fără de cari poziția României și Rusiei ca posesoare a coastelor Mării Negre, nu prezintă decât un enorm lac întins. Bulgaria s'a emancipat în parte ieșind la marea liberă a Egeei.

Dacă examinăm acum de care parte sunt interesele noastre și care e comunitatea de interese între aceste patru țări, observăm că

noi avem nevoie de ieșire la sud, și aceste nevoi concordă cu ale Bulgariei și Turciei, aceea din urmă având nevoie de a-și importa și exporta mărfurile la nord și dela nord.

Pozițiunea geografică a acestor trei țări le impune o analogie perfectă de interese, și pentru ca ele să fie satisfăcute, este necesitate și de o unitate politică, adică o alianță.

Poporul român și cel bulgar au dat dovadă de o vitalitate neobișnuită, dispuse a munci cu spor pentru dezvoltarea la care tind. Poporul turc, care ocupă un întins și bogat imperiu, este în plină desfășurare de reorganizare, și un viitor mare îl așteaptă, în ziua când statul otoman va fi modernizat.

Nici Bulgarii nu pot avea nimic în contra noastră, nici noi în contra lor. Expediția noastră din 1913, a fost o necesitate istorică, impusă de împrejurări fatale. Nici până atunci nu ne-am răboit împreună, și nici pe viitor credem că nu vom avea pentru ce. Noi în 1913, n'am pornit împotriva Bulgariei, ci împotriva războiului fratricid care amenința să pustiască peninsula balcanică.

Așa trebuie înțeles actul nostru. De ar fi fost altfel, am fi putut rămâne stăpâni pe toată Bulgaria de nord. Nu am făcut-o pentru că noi știam că și în viitor vom fi fatalmente obligați să trăim în comun, iar interesele noastre în loc să se ciocnească, se unesc. *O alianță româno-bulgară, economică și politică este, dar, mai mult decât firească.*

În privința Turciei, iarăș nu avem nimic. Conturile vechi s'au lichidat, și necesitatea

ne face să dorim la Marea Neagră existența unui amic puternic, ca împreună cu Bulgaria să putem precumpăni imensa putere care apasă ca plumbul peste destinele noastre, dela nord.

Din acest punct de vedere, preconizăm că *o alianță româno-bulgară-turcă este necesară*; că poate fi efectivă, pe când aceea cu țările cari nu ne pot da direct cheia mărilor, este de ordin mai mult platonice...

Basarabia.

Declarațiile prințului Știrbey.

Craiova, 25 Februarie.

Ziaul „Avangarda” ca're apare aci, spune în numărul său dela 6 Februarie v. cititorilor săi, că prințul Știrbey, șeful conservatorilor doljenii, a făcut unui important personaj politic, un fost deputat, niște declarațiuni cu deosebire senzaționale.

„Împreună cu toți Românii, — a zis principele Știrbey, — doresc și eu întregirea neamului prin alipirea la regatul României a tuturor teritoriilor locuite de Români și cari astăzi sunt supuse unor puteri străine.

De asemenea e de necontestat că din toate provinciile locuite de Români, Transilvania e aceea care are mai multă importanță pentru noi și aceasta din toate punctele de vedere.

Totuș eu cred, și de părerea mea sunt toți acela cari doresc sincer prosperitatea neamului românesc, că nu este momentul de a ne gândi la Transilvania. Desfășurarea evenimentelor într'un viitor apropiat va dovedi că am perfectă dreptate.

Pentru moment noi trebuie să ne gândim la Basarabia, ai cărei locuitori sunt pe cale a-și uita origina din cauza operei de desnaționalizare a Rușilor. Fără a uita Transilvania să ne unim cu Austro-Germanii contra Rușilor spre a putea reanexa Basarabia.”

Unul erou.

Ce cauți tu pe stepele grozave
 Plugar sărac și chinuit mereu?...
 Ce cauți tu acolo 'n gura morții
 Trudit iobag din tristul neam al meu?..

Medalii cauți tu, averi bogate?..
 Cauți tu oare laudă ori faimă?..
 Nu, nu aceste-s ale tale poște,
 Pe care glasul tău abia le 'ngaimă...

Nu te încântă-aceste secl nimicuri,
 Cum nu te încântară niciodată,
 Iobag din neamul meu ce-adus-a țării
 O jertfă grea și cea mai minunată!!!

Te lupți fără de seamă pentru țară,
 Cu inima de-amaruri grea, sătulă...
 Te lupți fără să-ți pese că odată
 Te-or răsplăti stăpânii tăi cu hulă...

Știm bine c'a ta jertfă urlase
 Nu va găsi răsplată 'n astă lume...
 Pe paginile mari a astor vremuri
 Vor șterge poate 'nsăngeratu-ți nume.

Însă în ciuda grea a tuturor...
 Ei vor simți cum forța ta tresare,
 Și-or înțelege odată poate, unil,
 Că tu adus-ai jertfa cea mai mare

Cel ce hulesc azi neamul meu și-al tău,
 Toți vor păli când l-om privi în față,
 Căci și azi birutor simțim în piept,
 Cum crește-a noastră forță de viață!...

Iar ție biet plugar ce-ți aperi țara,
 De faimă, de istorie nu-ți pasă,
 Când jertfa-ți grea o știu doar bine-aceia,
 Cari șed cu tine în aceeaș casă!

I. Negură.

Din Bucovina la Stiria.

În sfârșit sosește și ora, când trebuie să părăsim sălașul părintesc, să părăsim vatra strămoșească și să plecăm la miliție. Miercuri după amiază, în 9 Decembrie a. tr., ne adunăm mai mulți cunoscuți la gară și luându-ne rămas bun dela toți prietenii și dela frumoasele regiuni, în cari am petrecut anii copilăriei și pe cari am început întâi a le cunoaște, apucăm drumul spre țara Ardealului, țara fraților noștri iubii.

După o cale anevoioasă peste coama munților Carpați, ce încinge ca un zid firesc Ungaria, ajungem în cel mai apropiat oraș ardelean, în *Bistrița*.

Pe drum întâlnim bărbați și femei, cari se uită la noi cu duioșie de frați și pare că de pe

față le poți citi întrebarea, care ne-o pun îndată: „De unde veniți și încotro plecați?” Iar noi le răspundem, că venim de-acasă din Bucovina și mergem la miliție.

Ajunși în Bistrița, ne oprim pentru mai multe zile aci, ca să vedem orașul, ce ni se arată cu totul sub altă înfățișare, de cum credeam. E un oraș vechiu cu particularitățile sale, cu ziduri groase ce trebuie să atragă atenția călătorilor, iubitori de a studia lucruri antice. Unde ne întoarcem, vedem numai Bucovineni de ai noștri, cari rătăcesc pe largile străzi, ce se deschid printre zidurile înegrite de penelul vremii schimbăcioase, ce a trecut peste ele.

În vr'o două zile ne deprindem așa de bine cu viața de aci, încât uităm aproape de *Câmpulungul* Bucovinei. Noi cunoaștem pe locuitori, dar și locuitorii ne cunosc pe noi și vor pomeni lungă vreme, că proape întreaga Bucovina a fost odată la ei în ospetie.

Într'o dimineață posomorită și rece ne adunăm iarăș cete-cete să pornim mai departe spre *Stiria*. Trenul își întinde aripile și respirând adânc ne răpește din Bistrița și ne duce ca gândul prin văile deschise, ce se pierd în nemărginita pustă ungurească. Cu cât plecăm mai departe, cu atât cercul orizontului se mărește, până ce se pierde cu totul în negura depărtării, ce se desfășoară împrejurul nostru. E o tăcere de mormânt, numai din când e întreruptă de țipe-

Jertfa Românilor pentru tron și patrie!

Lista soldaților Români din comuna CIURILA, comitatul Turda-Arieș, pe câmpul de luptă.

- Aurel Boariu, (mort)
 Mitru Iepure Holoboi, (mort)
 Niculae Vlas
 Găvrilă Felecan
 Vasiliu Redean, (rănit)
 Leon Manciu
 Ioan Manciu I. Lați, (rănit)
 Maxim Manciu, fruntaș
 Petru Salomie a sfătului (prisonier)
 10 Dănilă Salomie a sfătului, fruntaș, (rănit)
 Antoniu Iepure
 Alesandru Iliă, fruntaș
 Iosif Iliă, marinar
 Vasiliu Marc I. Macavei
 Pamfir Manciu, (mort)
 Ioan Iepure, caporal, (rănit)
 Silvestru Iepure
 Teodor Maja
 Vasiliu Boariu
 20 Vasiliu Manciu I. Precup
 Onuc Marc I. Bobec
 Ambrosiu Iepure, (rănit)
 Ilie Iepure a Marcului
 Gligor Calău
 Iuon Marc I. Macavei
 Ignat Iepure
 Gavril Iepure I. Arsinte
 Ambrosiu Boariu
 Vasiliu Popa a Ani
 30 Vasiliu Popa I. Iuon
 Demetriu Popa I. Iuon
 Ioan Marc a Nuțului
 Parteniu Manciu
 Simion Manciu, (rănit)
 Simion Marc I. rezor
 Pantea Triț
 Onuc Manciu
 Alexandru Bucur, sergent
 Gligor Manciu, caporal, (rănit)
 40 Iacob Manciu Jovului
 Ioan Manciu I. Necită
 Nicolau Boariu, (rănit)
 Iuonaș Manciu
 Iepure Găvrilă
 Nicolau Iepure I. Arsinte, fruntaș, (rănit)
 Stefan Manciu
 Melinton Manciu

- Vasiliu Iepure
 Ioan Iepure a Hori, (mort)
 50 Vasiliu Iepure a Luci
 Dănilă Iepure
 Ilie Iepure
 Valer Lucaciu

GLOTAȘI CLASA „B”:

- Iosif Iepure
 Obreja Iepure
 Petru Marc I. Bobec
 Dănilan Boariu
 Gavril Manciu
 Todor Iepure
 60 Vasiliu Boariu
 Vasilie Marc Licu
 Petru Marc a moni
 Teofil Marc a moni
 Nicolau Vlas
 Iacob Solomie
 Gavril Iepure Hori
 Onuc Marcu
 Gavril Iepure I. Simion
 Anton Manciu I. Ilie
 70 Vasiliu Iepure
 Constantin Felecan
 Necita Fărcașiu
 Constantin Marcu
 Ioan Iepure a Floari
 Petru Roștaș

CONCEDIATI:

- Iuon Maciu Iancu
 Costan Marc I. Istoc
 Flore Salomie
 Ioan Samoilla
 Simion Iepure

Comunicat prin: Ioan Tămaș,
cand. de adv

Silent Musae.*)

De Al. Ciura.

I.

Vechiul adagiu al strămoșilor *Inter arma silent Musae*, pare a pierde mult din severitatea lui, chiar în aceste zile de incomparabil măcel mondial.

Pe semne, favoriții de azi ai Muzelor sunt mai răbdurii, schimbându-și, la caz de lipsă, Pegazul cu orice roib de rând, înlocuind lira și condeiul cu spada și Manlicher-ul.

Nu se observă nicăiri, în presa străină o reducere a publicațiilor periodice. Ziarele și revistele apar cu aceeași regularitate, aducând același material vast și variat, ca în vremile bune și pașnice. S'ar putea constata chiar un progres vădit, îmbogățind literatura, cu un nou gen literar: acela al literaturii războinice. Puțini au scris în acest gen, dela Iosephus Flavius până la Tolstoi, Sarcey, Maupassant, Coșbuc, Sadoveanu; și mai puțini au fost *martori oculari* ai evenimentelor descrise, ca Iosephus Flavius, la risipirea Ierusalimului și Sarcep la asediarea Parisului.

Scriitorii de azi au trista nenorocire de a asista la un cataclism fără pereche în anele istoriei. Ei aruncă în pripă filele pline de literatură dulceagă, încing sabia, își încheie zalele scripitoare și pleacă pe câmpul de luptă, să-și facă datoria pentru patrie, cum făceau de altcum și antecesorii lor. Ceilalți, cari nu sunt obligați a intra sub drapel, se ațin și ei pe urma luptătorilor. Ei se concentrează în cartierul biroului de războiu al presei, urmărind de aproape toate fazele acestei sguuitoare tragedii, în care cadavrele eroilor alcătuiesc nenumărate ecatombe. Nu este ziar străin mai de seamă, care să nu aibă pe câmpul de luptă un corespondent, jertfind spese enorme. Și corespondențele se țin lanț, cari de cari mai interesante; corespondențe ce miroase a sânge și a moarte...

Ziaristii adăpostiți la cartierul biroului de războiu al presei — deși sunt expuși primejdiilor multiple ale celor ce stau în linia de foc — au destul prilej de a observa de aproape toate amănuntele marelui tragedii, ce se desfășoară înaintea ochilor lor. Ei aud șuerul gloantelor și buibutul îngrozitor al tunurilor; văd cum răniții sunt transportați în ambulanță, și când focul urgiei a încetat, se coboară pe câmpul de luptă și își dau seama de aspectul feros al morții, ce seceră în câteva ore zeci de mii de victime. Ripoterii trimit articolele, scrise în vr'un tranșeu, la lumina unui opait. Și, pe urma lor, se pornesc și cei de acasă. Fărâmele asvârțite de pe câmpul de luptă sunt prelucrate acasă, în bucătăria ziarului, cu un dram de talent și o mică scânteie de fantezie.

*) Intârziat din bunăvoința poștei.

tul ascuțit al locomotivei și de sgomotul roților de fier. După ce a înserat trecem prin *Cluj* și mai pe urmă prin *Oradea-mare*, dar nu vedem altceva nimic, decât un număr imens de lumini, ce plutesc ca stelele în nemărginitul întunec. Apoi făcându-se ziuă lăsăm ca ochii noștri, însetați de a privi regiuni nouă, să sboare peste întinsele câmpii, ce se aștern ca niște covoare în culoarea sură de toamnă la picioarele noastre și fug par'că în partea opusă, iar noi stăm locului. Dincolo de Oradea-mare călătorim toată ziua fără să trecem prin vr'un alt oraș, doar dacă vedem în depărtare răsărind prin negură vârful unui turn gotic dela vr'o biserică catolică, care ne spune că acolo e un oraș sau sat mai mare.

Trecem *Tisa* în iuteala vântului, așel rău ce duce în undele sale poveștea din *Maramureș* și spune prin veacuri urmașilor, că de acolo a răsărit legendarul *Dragoș*, care vânând zimbru cu stemă de aur în frunte s'a întâlnit cu frumoasa *Moldovă* și fermecat de ea a uitat să se mai întoarcă acasă. Lăsăm câteva clipe ca ochii noștri să rătăcească pe rău la vale și pare că fiecare undă e o pagină din vechea poveste a descălecatului. Dispare și *Tisa* și întinsul câmpii începe iarăș dansul său împrejurul nostru. Orele trec liniștite, până ce ne apropiem de acea mare de zidiri, ce sunt așezate pe ambele maluri ale *Dunării*, cari formează *Budapesta*, capitala Ungariei. Când trecem podul, tresărim ca dintr'un vis adânc și ștergându-ne ochii vedem acel rău, ce spală multe țări în cursul său lung,

până ce ajunge îngreuiat de vești în *Tara românească*, unde se simte acasă și pășind mai încetșor, privește cu ochii duioși la turmele de oi, ce se resatață pe coastele *Carpaților* și la bravii *Românașii*, ce cultivă câmpiile dela picioarele ei. Aci respiră mai ușor, căci cunoaște țara și fiii ei iubiți.

În treacăț îi dăm și noi o salutare, să o ducă în undele sale tăcute, până ce se va întâlni cu limpedea și zburdalnica *Moldovă* și să-i spună că încă n'am uitat-o. Cugetând la ea, vedem ca prin vis munții noștri cu întinsele păduri de fag, brad și molid, ce-i acopăr ca ou niște vestminte, vedem văile încântătoare prin cari șerpuește *Moldova*, vedem vetrele părintești, ce le-am lăsat triste și părinții rămași singuri cu lacrimi în ochi.

Timpul trece oră după oră. Vine iarăș noaptea, o noapte limpede și plină de vise misterioase, ce se strecoară în sufletul obosit și sfâșiat de durerea despărțirii. Un vânt rece, începe a sufla și noi, închizând ferestrele ne ghemuim pe scaunele vagoanelor, ca să ne odihnim puțin. Fel de fel de inchipturi răslețe trec prin mintea noastră și după un somn lung, ne trezim în zori în o gară din vestul Ungariei.

După un popas scurt pornim mai departe. La răsărit se ridică strălucitul soare și ca un flăcău tânăr, după ce și-a scaldat pletele sale arginții în marea de smarald a infinitului, privește la lumea sbuciumată de jos, privește măcelul cel crud, ce igrozește pământul. Privește

șiroaiele de sânge, ce se varsă pe nedrept din vrajba, care a izbucnit ca un incendiu cutropitor și voiește să pună capăt la atâtea vieți.

Trenul sboară ca o nălucă și cu cât ne îndepărtăm apropiindu-ne de *Stiria* șesul începe a se tot strămăta și în depărtare la orizont vedem lanțuri de munți ce ne apar ca niște dâmburi. Ajunși în *Stiria*, dâmburile acelea se apropie mai mult de noi și se măresc, prefăcându-se în dealuri înalte. Privind la regiunile ce ne înconjoară, ajungem în orașul *Graz*, capitala *Stiriei*, unde trenul poposește mai lung timp. Cum scoborâm din vagon, o mulțime de *Nemți* ne înconjoară și ne întrebă curioși, cine și de unde suntem. Începând a le povesti că venim din *Bucovina*, stau toți neclintiți și așteaptă nerăbdători, să le spunem ce se petrece pela noi și ce se aude cu *Rușii*.

Plecând și de aci mai depate apucăm pe valea râului *Mur* la deal și după o călătorie de vr'o 4 ore ajungem la locul, unde avem să ne oprim. Compania pentru care suntem destinați, e în *Göss*, un sătșor pe cât de mic pe atât de plăcut. Poziția e admirabilă. De o parte curge *Murul* cu apa sa limpede, iar de altă parte se ridică munți priporoși, cari veghiază ca străjeri neadormiți și apără cu poalele lor satul amintit. Aci căpătăm locuință într'o vilă frumoasă, ce nu e o raritate prin acele părți.

Dacă faci o mică excursiune prin orașele și satele din *Stiria*, afli apoape în fiecare loc **Români bucovineni**.

Ajunge o depeșă de trei rânduri, în care se comunică, cum soldații germani au început să colinde în noaptea Crăciunului, chemând și pe Englezii din șanțurile învecinate, să ia parte la bucuria acestei sfinte seri. Și articolele curg cu droaia, pline de reflexiuni profunde: influența religiei asupra soldaților pe câmpul de luptă; inima de aur a beligeranților, ce se măcelăresc ca fiarele din codru; nădejdi frumoase într-o pace cât mai apropiată, etc.

Cutare soldat francez, prizonier la Nemți a fosit anunțat, că mamă-sa e bolnavă de moarte. Împăratul Wilhelm, cu un gest frumos, i-a dat voie să meargă acasă, obligându-l pe cuvânt de onoare, că se va înapoia. Și soldatul francez pleacă în satul lui, îmbrățișează pe mamă-sa și se înapoiază iarăși în tabăra prizonierilor germani, ca un al doilea Regulus...

Da, publicistica străină nu a pierdut nimic prin războiul de față, ci tocmai a câștigat.

În loc să-și reducă formatul a continuat a apărea ca și până acum. dând în aceeași vreme naștere și la o mulțime de alte publicații noi, pe tema războiului. E de-ajuns, să te oprești la chioscul de ziare al oricărei gări mai de seamă, și vei rămâne surprins de publicațiile periodice recente — vr'o zece-douăzeci — cari apar exclusiv cu articole de război și cu ilustrații idem.

Aceste sunt de altcum numai *efemeridele* acestei sângeroase epoei. Scrierile cu adevărat valoroase vor apare abia după război, când cei mai talentați gazetari și scriitori străini, vor avea răgaz, să-și adune în volume, multiplele și sgudivoarele impresii de pe câmpul de luptă, unde presa românească nu are nici un reprezentant.

II.

Toate aceste constatări au valoare însă numai pentru presa străină, care și sub sgudivirea de cataclism a războiului, în loc de a se micșora, pare a-și destinde și mai falnic aripile.

Cât pentru presa noastră românească, — nu e nevoie să întindem mult vorba, căci ne-am eșofa degeaba! Aproape toate zierele noastre și-au redus formatul, în mod foarte simțitor, iar unele și-au sistat apariția, din capul locului.

E un simptom acesta mult mai important, decât să nu fie *remarcat*, în câteva rânduri de cronică.

„Libertatea” din Orăștie, cel mai răspândit ziar pentru popor — apărea, pare-mi-se, în 12 mii exemplare — și-a sistat apariția. „Cosinzeana” revista literară fără mari pretenții, dar care umplea un gol foarte bine simțit, a încetat deasemenea, în zilele din urmă. „Luceafărul” nu mai apare din vară, dela izbucnirea războiului. „Transilvania”, organul „Asociațiunii” va apare numai condiționat în 1—2 numeri la an; „Biblioteca populară a Asociațiunii”, ce se desfășura în zeci de mii exemplare anual, și-a sistat apariția pentru anul acesta.

Iată numai câteva date, în mare, ca să nu intrăm în amănunte și să nu precizăm reducerea foarte importantă, ce s'a efeptuit la alte ziare ale noastre.

Insistând numai pe lângă sistarea *tuturor revistelor noastre literare* („Luceafărul”, „Cosinzeana”, „Transilvania” și „Bibl. populară a Asociației”)

trebuie să recunoaștem că suntem aruncați cu mai mult de o jumătate de veac *în urmă*, până dincolo de înființarea „Foaiei pentru inimă, minte și literatură”, a neobositului Gheorghe Barițiu, sau a „Familiei” bunului Iosif Vulcan.

Azi stăm în fața unui adevăr nespus de umilitor: trei milioane de Români din țara noastră (ori, dacă vrei: patru!) n'au în anul Domnului 1915 — *nici o revistă literară!*

Fixez acest fenomen destul de ciudat și îngrijorător, cu graba cronicarului, al cărui condeiu azi nu se poate opri asupra lui vreme mai îndelungată, în goana vertiginoasă a evenimentelor, ce se precipită, fără a-ți da răgaz să le observi cu ochi liniștit de judecător.

S'ar putea spune multe pe această temă și s'ar putea evidenția concluzii destul de dureroase. După mișcarea culturală deosebit de fecundă a deceniului trecut; după ce presa noastră ajunsese apogeul — și ca redactare și ca tiraj — ne pomenim deodată, că zierele ni se reduc și unele își sistează apariția.

Zângănitul armelor a speriat pe bietele Muze, cari abia începuseră a se obișnui și cu căminurile noastre — și tot ce s'a muncit cu 15—20 în urmă, va trebui refăcut dela început, când se va isprăvi odată cu grozăviile acestui război.

Da, grozăviile războiului!

Dar pentru ce n'au produs grozăviile războiului același efect și în presa străină? Pentru ce, în loc de a o stângeni i-au dat un nou avânt, deschizându-i noi perspective de muncă?

Pentru că străinii au și o pressă mai bine sprijinită și — în consecință — și scriitori mai mulți. Au sute de mii de cetitori — și astfel deranjul pricinuit de mobilizare nu se remarcă în mod mai simțitor, căci soldații cetesc și în tranșee...

Trebuie s'o recunoaștem aceasta, și să constatăm, că suntem încă numai *la începutul* adevăratei dezvoltări culturale, de aceea ne poticnim la cea dintâi stavilă, ce ni se pune de-acurmezișul drumului.

Revistele și zierele sunt tot atâtea produse firești, strâns legate de gradul de cultură al neamurilor.

Prin ele respiră și se manifestă un neam — prin ele *trăiește*.

Și iată, că un neam de peste trei milioane, n'are azi nici o revistă literară, care să-i satisfacă cerințelor culturale celor mai elementare.

Va trece și războiul acesta și cei ce vor scăpa — cu pielea mai mult sau mai puțin întreagă — vor duce înainte plugul în ogorul părăginit.

Va fi o lume și o viață nouă — și cei ce o vor ajunge, își vor face cruce, ca după un vis urît.

Se vor pune pe lucru cu forțe îndoite și, între alte multe lipsuri ardente, nu vor pregeta să dea *mai multă atenție* pressei și mișcărilor culturale, în genere.

Vom avea atunci, probabil, gazetari, — cum au toate neamurile lumii — cari se vor putea dedica exclusiv înaltei lor misiuni, la adăpostul gândurilor materiale.

ajuns astăzi din cea mai strălucită curte boerească până în cea mai obscură casă țărănească și toți sunt pătrunși de un dor fierbinte, să vadă acea țară de viteji luptând alături de imperiul austro-ungar în contra dușmanului comun, de într'o sorbitură vrea să înghită toată lumea.

De multeori seara rătăcind pe drum auzi deodată o doină duioasă, care străbate văzduhul cu farmecul ei străin și necunoscut pe acelea locuri; iar dacă te apropii, vezi un soldat răzimat cu obrazul pe palme cugetându-se departe acasă la părinții săi bătrâni și gârbovi de povara anilor mulți, ce îi poartă în spate, la soția sa iubită rămasă biata fără mână de ajutor, la copilășii draguți, ce n'au văzut de mult pe tatăl lor și cuprins de nostalgie, face să răsună struna duioasă a doinei, singura mângăiere ce i-a mai rămas.

Deodată muntii pare că tresaltă fermecați de un cântec atât de frumos, isvoarele stau din din murmur, ca să nu stingherească armonia măiastră, ce adie suprafața apei limpezi ca un zefir ușor. Departe de casă în țara străină, între oameni străini, Românașul își aduce aminte de scumpul său cămin, de scumpa sa moșioară și,

Vom avea scriitori, al căror cuvânt va răsună clar și hotărît, ca o intrupare a aspirațiilor mulțimei.

Vom avea gazete ce apar în sute de mii de exemplare, cu milioane de cetitori, căci toți analfabetii noștri se vor fi prăpădit în războiu...

Și vom fi un neam mare și puternic, pentru că atunci — abia atunci! — vom ști pretui după vrednicie importanța slovei tipărite și a *culturei naționale!*

Democrația modernă și eroismul de azi.

Egalitatea cetățenească e o mare școală a patriotismului luminat.

Ca orice mare cataclism, războiul are părțile lui de sublim; are aspectele înălțătoare ale omului apropiat de dumnezeire. Căci nici invențiile minunate, nici creațiunile luminoase ale fanteziei, nici însușirile firești prin cari se distinge adevăratul intelectual de restul celor robiți materiei, nimic nu a fost mai vrednic să deștepte nobleța latentă din sufletul nostru, decât actele de bravură, altruismul sfânt și spiritul de jertfă pe care l'au dovedit cei ce se luptă în aceste vremuri.

Dar și mai înălțător este exemplul acelor bravi tineri cari au murit, deși ar fi putut prin protecțiunea părinților lor să fie mai puțin expuși: voim să vorbim de părinții germani, sau de copiii marilor miniștri francezi și germani cari au murit în primele rânduri ale fronturilor. Mai ieri fiul primului ministru francez, Viviani, își găsi moartea în războiu, iar azi telegramele ne aduc vestea morței fiului lui Bethman-Holweg, cancelarul imperiului german. Ce înălțător e exemplul acestor oameni, cari au profitat de înalta lor situație numai în senzul că au putut obține onoarea de-a muri printre cei din-tâi.

Și cât de mult se întărește democrația, când constată că această formă de guvernământ poate fi susceptibilă cu devotamentele ce nu cunosc privilegii, și cu avânturi ce nu sunt aristocratice decât în aceea că cei jertfii poartă nume de oameni mari!

Dar această egalitate înaintea morței, a fiilor de mari miniștri cu fiii de oameni sărmani, — și egala însuflețire a tuturor claselor sociale, va fi pentru lumea de mâne o aducere aminte salvatoare și un admirabil sprijin moral.

Căci în ajunul războiului de acuma se vorbea cu insistență — cu o insistență pe care faptele de atunci o justifică — despre așa numita luptă de clase, atât de puternică, atât de accentuată, când unii sociologi ca *Novicow* o socotea drept un reflect al diferențelor de rasă ce ar fi la baza deosebirilor de straturi sociale la un acelaș războiu. Și totuș a fost de-ajuns ca frontierele să să fie amenințate pentru ca înlăuntrul Franței, sau înlăuntrul Germaniei, să nu mai existe socialiști, anarhiști, internaționalisti, și ca toți să se strângă frățește în jurul celuiiaș steag — steagul morței când nu poate fi al gloriei!

Și se mai zicea încă ceva: se spunea că spiritul ostădesc nu poate fi atât de dezvoltat în societățile democratice unde individul este inclinat spre independență.

Dela început se uitau Nemții foarte curioși la ei și le părea un soi de oameni, pe cari nu i-au văzut nicicând; cu încetul însă s'au deprins cu dânșii și astăzi chiar de multeori că și locuitorii Stiriei știu câte un cuvânt românesc. Bucovinenii s'au deprins ca la ei acasă și se înțeleg foarte ușor cu populațiunea, deși nu vorbesc în propoziții, ei întrebăntează numai cuvinte singuratiche și frânturi de fraze. Nemții admiră portul nostru și nedumeriți ne întrebă ori de studenții merg la școală îmbrăcați în straie naționale și auzindu-ne vorbind limba germană literară ne întrebă, unde am învățat așa de bine germănește, căci ei vorbesc aproape toți în dialectul de pe acolo.

Fiecare Neamț știe că departe în răsăritul monarhiei este un popor viteaz, un popor de eroi, ale cărui regimente au luptat până la moarte pentru credința ce o arată față de tron și patrie. Știu apoi, că este poporul românesc independent și chestiunea cu cine va ținea România îi preocupă indeosebi. De repetiteori se adună mai mulți locuitori la un loc și ne punem la discuții întinse desfășurând viața și starea poporului român, care lucru îl ascultă cu foarte mare interes.

După cum se vede faima națiunii noastre a

ca să-și mai potolească dorul inimii sale, cântă doina.

De multeori auzi pe câte un soldat doind din fluer și atunci iarăși trebuie să tresari și să scapi o lacrimă de dor, visându-te acasă lângă o turmă de oi, ce zbiară umblând după pășine pe coastele munților.

Carpații cunosc doina, dar acum încep și *Alpii* a o cunoaște și veacuri dearândul vor povesti locuitorii, că în o vreme de grele războaie, de grea cumpănă pe acest pământ, a venit un popor din răsărit, un popor plin de viață, care are un cântec dragălaș, cum nu se mai poate. Și poveste va rămânea aceasta, căci ceea ce știu străinii numai din auzite, au avut ocazie să vadă cu ochii și să cunoască darurile neprețuite, cu cari D-zeu a binecuvântat poporul nostru. Fruntea munților înalți se pleacă în jos spre adâncul văilor, iar eoul străbate până departe la isvoare îndulcindu-le și pe ele din fagurul nesecat de frumseți, cu care e înzestrat — poporul român.

Din pribegie, Februarie 1915.

Ioan Sable,
abiturient al gimna. din Câmpulung (Bucovina).

Disciplina cu care merg la moarte, minunații copii ai patriei ce nu e nicăiri, și e pretutindeni — în suflète și nu pe hartă! — dovedește încă odată falsitatea legendei anti-democratice.

Dimpotrivă, democrația e forma de guvernământ ce deșteaptă conștiințele individuale; ea face din orice om o forță, și din orice inimă o harfă care răsună la e-courile sufletului întreg al rasei.

Democrația, apoi, este și o mare școală de morală; ea formează pe fiii lui Bethmann-Holweg, pe copiii lui Barthou, ori Viviani, că nu sunt ființe privilegiate și că atunci când patria are nevoie de jertfele fiilor ei, nici o diferență socială nu poate și nu trebuie să mai existe.

Iar pentru viitor, pentru viitorul ce-l întrezărim printre lacrimile de azi, ca o apoteoză a unei lumi mai bune, conștiința jertfelor prezente și bravura de care au dat dovadă toate clasele sociale, va fi un factor puternic de armonizare a claselor, și de alungare a oricărei discordii interne. „A quelque chose malheur est bon”.

„Viitorul”.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta. — Dela cartierul principal se anunță: În Polonia rusească nu e nici o schimbare. În Galiția occidentală un grup al trupelor noastre avansând spre ost dela Grybow a ocupat câteva puncte de razim ale Rușilor, a făcut prizonieri 560 de Ruși și a capturat 6 mitraliere.

În Carpați sunt iarăș ninsori mai, ceea ce influențează acțiunea războinică. Situația generală nu s'a schimbat.

În luptele ce se dau la sud de Nistru atacurile trupelor noastre progresează cu succes. În luptele din 21 și 22 am făcut prizonieri 10 ofițeri și 3338 soldați.

În Bucovina nu e nici o schimbare.

Berlin. — Dela cartierul principal german se anunță: În Champagne dușmanul a continuat să atace desperat, dar și aceste atacuri le-am respins tot ca pe cele anterioare, și n'au avut nici cel mai mic succes, deși dușmanul a aruncat forțe mari în linia de foc. Dealtcum de pe acest câmp de războiu nu e nimic mai remarcabil de raportat.

Pe câmpul de războiu din ost dealungul liniei Niemen-Bohr și a Narewului luptele continuă.

Orașul Praszysz zidit ca o cetate a fost ocupat ieri în asalt după lupte viguroase, de către trupele de rezervă din Prusia orientală. Am făcut peste 10,000 prizonieri, am capturat peste 20 tunuri, un mare depozit de mitraliere și foarte mult material de războiu.

În alte lupte ce s'au dat în zilele din urmă spre nord dela Vistula am făcut 500 prizonieri.

În Polonia, la sud de Vistula după un atac al Rușilor executat cu forțe covârșitoare, am ocupat primul fort extrem, Mogilj, ce se găsește spre sudost dela Bolimow. Dealtcum nu se semnaleză nimic nou.

E demn de remarcat că comandantul dela a 57 divizie de rezervă rusească, care a fost prins la Augustow a întreat pe ofițerii germani, că adevărat e că Antewepenul asediat de Germani va cădea în curând. Când l'au lămurit apoi asupra situației de pe câmpul de războiu din apus, n'a voit să creadă, că armata germană vestică se găsește pe pământ francez.

Germaniei nu i se dă grație.

Paris. — „Journal” scrie că Churchill a declarat că Anglia și Frața va confiscă toate încărcările pe vapoare destinate Germaniei, ori sub care pavilion s'ar găsi aceste vapoare.

Legarea Irlandei de Anglia prin un tunel.

Londra. — În camera deputaților s'a făcut propunere ca între Anglia și Irlanda să fie construit un tunel, ca nu cumva să se creeze din nou o situație, cum s'a creat acum cu blocada germană, în urma căreia legătura între Anglia și Irlanda comunicația e întreruptă.

Lupte desperate la Stanislau.

Budapesta. — Dela cartierul presei se anunță: Rușii apără Stanislau prin o sfortare supraomenească. Lupta se dă pe șes, un teren favorabil pentru trupele noastre, cari se luptă rezolute cu însuflețire și încredere în biruința noastră.

Slăbirea ofensivei rusești la Ducla.

Budapesta. — Dela cartierul presei se anunță: Luptele la Ducla nu mai sunt așa de violente, Rușii au încetat să mai impuște noaptea. La Felsővözköz, trupele noastre au ocupat o înălțime importantă, după ce au dat de 14 ori atac împotriva ei.

Atac general împotriva Dardanelor.

Londra. — „Times” scrie: Atacul pornit împotriva Dardanelor trebuie executat, ori cât va costa. Capitala Turciei sau se va preda sau va fi nimicită, ca astfel comunicația pe Marea neagră să poată fi redeschisă.

Londra. — Aci se vorbește, că consiliul forțelor navale aliate a luat hotărâre, ca imediat ce va fi vreme favorabilă să se înceapă atacul general împotriva Dardanelor cu întreaga flota.

Comunicate oficiale rusești despre luptele din Polonia.

Petrograd. — Luptele au început pe malurile drepte ale apei Bohr, Narew în regiunea Osweț și pe drumurile în spre Lomza-Ostrolenka-Praszysz-Plors având caracterul unor contra-atacuri. Pe malul stâng al Vistulei am respins slabe atacuri inamice. Tot astfel pe Bzura inferioară, lângă Witkowiec și pe Vistula superioară, pe Nida lângă Boșinec.

Pe Dunaiet, lângă Jabno am respins ofensiva unui detașament austro-german. În Carpați am respins atacurile înverșunate date lângă Sasionki-Stopkó-Mezőlaborcz. Mai ales atacurile Germanilor între Tușla și Myczkow au fost extrem de crâncene. Înălțimea situată la nordvest de Seneczuw, luată de dușman, a fost recucerită de noi cu baioneta. În regiunea Klause am înaintat luptând. La Przemysl am respins cu ușurință două ieșiri ale garnizoanei fortăreței.

Comunicatul armatei din Caucaz anunță că nici o acțiune importantă n'a avut loc la 18 și 19 Februarie.

Diferite.

— Vaporul Deptford a fost nimerit alaltăieri în Marea nordică în apropiere de Scarborough de o torpilă și s'a scufundat. Marinarii afară de 1 au fost toți salvați.

— Guvernul olandez pregătește o lege în baza căreia să poată fi chemat contingentul din anul viitor și mai curând în caz de necesitate.

— Se anunță din Tokio: Zece distrugătoare de torpile, a căror construire s'a început în Septembrie, au fost lansate pe apă.

— Împăratul Wilhelm a acordat din prilejul biruinței dela Mazuri, generalilor Hindenburg și Ludendorf, frunza de stejar, fiind acești comandanți ai armatelor germane decorați deja cu „Pour le merite”.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 26 Februarie 1915.

Dieceza Caransebeșului nu alege. În Caransebeș s'a ținut Sâmbătă în 7 Februarie v. c. consistoriu plenar sub președinția P. S. Sale Episcopului Dr. Miron E. Cristea. În vederea stărilor excepționale de astăzi, consistorul a hotărât, ca alegerile deputaților pentru sinodul eparhial să fie amânat pe timpuri mai prielnice.

Mulțumita clubului român din parlamentul austriac către armată. D. deputat în cameră vieneză Simionovici, șeful clubului deputaților români bucovineni, a adresat dlui general de cavalerie bar. von Pflanzer următoarea telegramă:

Profund emoționat de știrea îmbucurătoare despre intrarea trupelor noastre viteze în capitala patriei noastre, felicit pe Excelența Voastră

in numele clubului deputaților imperiali români pentru faptele strălucite de arme și Vă transmit mulțumita Românilor bucovineni pentru eliberarea patriei de sub presiuni crude și griji grele.

La această telegramă a sosit următorul răspuns al generalului von Pflanzer din localitatea Delatyn:

Fericit de cuvintele D-Voastre onorifice Vă transmit D-Voastră și clubului prea devotatele mele mulțumiri.

Atașatul militar suedez despre soldații români. Din Viena se anunță:

Atașatul militar suedez maiorul Adlerkreuz, care a vizitat frontul din Polonia rusească și trupele austro-ungare de acolo, spune că toate trupele croate, ungare, bosniace, germane, române fac cea mai bună impresiune. În special l'a impresionat atitudinea marțială a Românilor, despre cari a spus că sunt un excelent material de soldați.

Teama țăranilor bucovineni de Ruși. Se anunță din Burdujeni: Gospodarii români din întreaga Bucovină jefuiți de hoardele muscălești, au organizat o delegație, care a înaintat astăzi o cerere guvernului român, să le permită să se refugieze în România în cazul când Rușii s'ar întoarce din nou în Bucovina. În cererea lor țăranii arată că în Bucovina Rușii au pustiit satele, au necinstit femeile și schilodit pe bărbați cât au stat acolo.

Principesa — pilot militar. Una dintre es-travaganțele războiului actual va rămânea prințesa rusă Sachovski, care a depus zilele trecute examenul de pilot, ca să poată intra apoi în serviciul armatei rusești. Conform știrilor de prin ziarele din Rusia prințesa-aviatoare face bune servicii de ecleraj armatei rusești. Ea face mai multe sboruri pe zi ridicându-se la înălțimi considerabile. Pentru bravurile săvârșite pe terenul serviciului de ecleraj prințesa-pilot a fost propusă țarului spre decorare.

Ultima oră.

ITALIA A TRIMIS UN ULTIMAT SERBIEI?

Sofia. — Ziarele anunță că Italia ar fi trimis Serbiei un ultimatum în urma invaziei trupelor sârbești în Albania.

(N. R. Neputând controla știrea ziarelor bulgare, o dăm sub cuvenita rezervă).

SEMNAREA CONVENȚIUNII ROMÂNNO-BULGARE.

Viena. — Din sursă oficială află că a fost semnată convenția româno-bulgară, privitoare la tranzitul de mărfuri bulgare prin România. Convenția va fi ratificată zilele acestea și de cele două guverne.

CU CINE VA MERGE BULGARIA?

Sofia. — Ministrul de finanțe Tonceff a declarat că împrumutul Bulgariei la Berlin s'a făcut fără ca guvernul să ia vre-un angajament politic.

Bulgaria va merge alături de aceia care-i asigură interesele naționale.

SĂRBI NU CEDEAZĂ CU NICI UN PREȚ MACEDONIA.

Budapesta. — Ziarul bulgar „Volja” declară că Serbia nu va ceda niciodată de bunăvoie Macedonia. Nici chiar în cazul când Bulgaria ar merge alături de puterile triplei-înțelegeri. Acesta este un motiv mai mult ca Bulgaria să urmeze o altă direcție în politica externă.

ZVON DESPRE UN ATENTAT ÎMPOTRIVA GENERALULUI PAU.

București. — În capitală s'a răspândit Luni știrea, că s'ar fi produs un atentat împotriva generalului Pau la Sofia. Știrea a produs mare senzație. Un ziar din capitală a primit chiar o telegramă, că atentatul a avut loc.

În cercurile noastre oficiale știrea n'a fost încă confirmată.

Redactor responsabil: Constantin Savu.